

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
29 Iuliu st. v.
10 August st. n.

Ese in fie-care dumineca.
Redacțiunea în
Közép-utca nr. 395.

Nr. 31.

ANUL XX.
1884.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei.

Poesii de Carmen Sylva.

I.

Mamă.

Eea mai frumoasă vorbă 'n lume,
Cel mai iubit, mai dulce nume
E: „mamă“!
Sub soare nu-i nici un cuvânt
Atât de-adânc, atât de sfânt,
Ca: „mamă“!

E tare și ne cuceresce,
Căci de pe buze mici zimbesc
La mamă!
Căci se ascunde în ochi vii,
Și cântă 'n inimi de copii
Spre mamă!

Și cui se spune-acest cuvânt,
E onorată pe pământ
Ca mamă . . .
Amar însă de-acele nume,
Că nu mai pot s'audă 'n lume:
„Tu, mamă!“

II.

Dorul copilului.

Ce vrei să fii? spune-mi copilă! . . .
— Eu? . . . A fi mamă vreau;
Copii și fete o duzină
Să am, e dorul meu.

Soldat se face al meu frate,
Eu voiu să am mulți fii —
Să fac plimbare prin cetate
Cu toți ai mei copii.

Pe cel mic l'aș purtă în brațe,
Cum port păpușa-mi aji mereu,
La pept l'aș stringe cu iubire
Și l'aș nutri la sinul meu.

Ca mama am să fiu acuși . . .
Fii mulți și densa are!
O, de-aș pute mai în curând
Să fiu ca ea de mare!

III.

Tinera mamă.

Ah, ce dureri îngrozitoare!
Am fost aprôpe ca să mor.
Și nimeni nu eră în stare
Pe lume, să-mi dea ajutor.

Și nu strigam cu toată-aceste,
Decât încet am suspinat.
Atât de lung mi-a părut chinul,
Atât de lung și 'nfricoșat!

Mi se desface corpu-'n doue
Pe loc, să cuget imi viniă.
De-odată-aud la sin un țipet
Adânc . . . eră copila mea!

Și-am strins'o 'n brațe cu iubire,
— Atât eră de mititică! —
Și-am sărutat'o lung, dicându-i:
„Ah, scumpa mamei frumoșică!“

Ce mânișore drăgălașe!
Ce pâr frumos și aurit!
Și ce guriță 'ncântătoare,
Și ce chip gingaș, strălucit!

Ați mai vădut așa guriță?
Mai întâlnit-ați așa glas?
Și piciorușe-așă rotunde
Și mei ca perna de atlas?

Copil așa frumos nu este
Și nici c'a fost pe-acest pământ!
Vădut-am și cunosc eu bine
Copiii altora cum sânt.

Un lucru me 'ngrigesce numai . . .
Că fătă 'n lume te-ai născut,
Și c'o să ai aceleași chinuri,
Pe care eu aji le-am avut.

Me dore sufletul, când cuget
Ce este-aici menirea ta,
Cu ce cumplite suferințe
În lumea ai de-a te luptă!

Ah! scumpă, gingăşe fiinţă,
Durerea ta ce grea va fi!
Şi ce cu drag, vai, pentru tine
Eu singură aş suferi!

IV.

Fericirea mumei.

Inima-mi este izvorul ce ți-a dat viață ție,
Și te-adapă încă tainic, cu amor și veselie.

Sângele-mi e roua sfântă, care udă a mea floare,
Ce-și ridică încet fruntea cu-o privire zimbitore.

Mănile-ți dismerdă gingaș sinul care te nutrește...
Me privești... privesc în ochii-ți... sufletu-mi întineresc!

Apoi riști cu veselie, și suspini, și sugi în fine...
Fără ca să ai idee, ce preț ai tu pentru mine.

Ânger scump! Un singur zimbet, ce pe buze-ți se ivesce,
Ca tablou fără de sămân în ai mei ochi strălucesce.

Er gropița din obrazu-ți... ah! așa de 'ncântătoare,
Pentru mine nu-i în lume nici cea mai frumoasă floare!

Și-a ta voce e mai dulce, când „măicuță” me numesci,
Decât sfânta armonie ce dau harfele ceresci.

A mea inimă-i izvorul, sângele-mi e sfânta rouă,
Eră tu... ești al meu idol, ce mi-ai dat viață nouă.

V.

O rugare.

Maicuță dragă! ia-me 'n brațe,
Căci sunt atât de obosită!
S'a coborât a nopții ceta,
Să dorm de-acum ea me invită.

Dar mai întâiu să-mi cânti un cântec,
Ș-apoi să-mi spui și o poveste,
Vre-o întâmplare minunată
Cum n'a mai fost, nici că mai este.

Er când plecă-voiu capu-'n fine
La locul meu, spre somn ușor,
Ședând aproape lângă mine,
Să ții: „Ah, scumpul meu odor!”

VI.

Gânduri triste.

Așa-i că n'are ferbințele,
Și capu-i e mai recoros?
Nici genele-i nu-s așa grele,
Și glasul-i este mai voios.

Și par' c'un zimbet fericit
Pe buza-i palidă zăresc...
Și alți copii au suferit
— Nu este-așa? — și tot trăiesc!...

Nu ved cu ochii de 'ntristare,
Și capul meu de grigi e plin...
Copila-mi — nu este-așa ore —
Că o să scape-acuși de chin?...

Fiți răbdători față de-o mamă,
Când temeri ard în sinul ei.
Pré sunt fricosă — abună-semă! —
Ea a privit în ochii mei.

Spre mine mâinile-și întinse,
Și vorbe dulci a îngănat.
Adese-ori me 'nfrică însă
Cu plânsu-i lung, nemângăiat.

Așa-i că ferbințeli nu are,
Nici aer așa obosit?
Și chipul ei mai viu imi pare
Acum, decând a adormit.

VII.

G e t h s e m a n e .

Nu mai pot, o, Dómne! Nu mai am putere!
Fă să trecă dela mine-acest păhar!
Inima-mi e slabă, frântă de durere,
Scapă-me o, Dómne, de-acest chin amar!

Veți că sunt în lume de toți părăsită,
Nime nu e 'n stare să-mi dea ajutor;
Tinde-mi deci, o, Dómne! mâna-ți premărită,
Spriginesce-me, căci făr' de tine mor!

Séu mai bine ia-me pe mine din viață,
Decât să ved mórta pe copila mea! —
Pe pământ se 'ntinde négra nopții ceta,
Inima-mi se sbate în durere grea.

Sinu-mi arde 'n flacări, și de intristare
Nu mai sunt în stare nici să me închin.
Curaj și tărie unde să iau ore?
Sunt de tot zdrobită și arsă de chin.

Eu resuflu încă... Pe când ea, sermana,
Țile nu mai are pe acest pământ!
Eu trăiesc — așa de mică-mi este rana?
Nu pot să-mi plec și eu fruntea în mormânt?

Eu sunt încă... Dênsa?... Nu simte nimic!
N'o să vie nici un Salvator ceresc:
„Scólă-te și umblă!” din gură să-i ții —
Zorile tăcute pe cer strălucesc...

VIII.

Pentru cea din urmă óră.

La patul fiicei sale mórte
Stă muma în genunchi, plângend,
Și par că-aude încă vocea-i
Și cel din urmă-al ei cuvânt.

Un zimbet par' că mai lucește
Pe-a fetei buze reci, ghițose;
Dureri și chin s'au dus... ea dorme...
Pe veci acum e sănătoasă.

Părintele-i stă la picioare,
Și lacrimi udă a lui față.
Ei tac... și numai muma strînge
În mână-a fetei mâni de ghiată.

Mai mult de-un cias desmerdă astfel
Mănuțele ce-au amorțit,

Și pentru cea din urmă oră
Privesce chipul ei iubit.

In fine soțul i grăesce :

„De ce tot stringi mereu așa
Mănuțele-i ințepenite?...”

„— Fiind că-s reci” — răspunde ea.

IX.

Să nu murmurăm!

Dómne, Dómne!

De ce dai copii ceresci
Unei mame pământesci,
Ca abiă zimbînd, și érá
Ca o rază să dispară?...
De ce, vieța vieții noastre
Dela noi tu faci să sbóre,
Ca să ducem, tineri încă,
Un traiu mort, lipsit de sóre?

Dómne, Dómne!

De ce óre ne-ai creat,
Décă nu ne este dat
S'avem și noi parte 'n vieță,
Ca părinți, de dulci copii?
Décă ne răpiși din brață
Comóra de veselii?...
Nu ți-a fost, Părinte, milă
De un ánger de copilă?

Dómne, Dómne!

Pán'acum óile cu sóre,
Șópte dulci, și vesel cânt —
Ađi s'a 'ntins in giurul nostru
O tăcere ca 'n mormént.
Ca fránturi de navă, 'n cale
Fărmată de uragan:
Astfel noi plutim cu jale
P'al vieții Ocean.

X.

Muma poporului.

Și decă milióne cu drag te numesc *mamă*,
Și 'n ori ce suferință cu dor la tine vin,
Și de dureri și jale să-i mântuesci, te chiamă:
Lipsit de mângăere nu este al teu sin.

Tu trebue, ca stâncă de unde-amenințată,
Mereu in neclintire la postul teu să stai;
La alți ajutorare să nu cați nici-odată,
La toți insé lumină și ajutor să dai.

Să plângi tu nu ai voie... De sus fără de frică
In ori ce adâncime tu caută să privesci;
Privirea-ți să gonéscă durerea inimică,
Balsam să verse mâna-ți pe rana ce zăresci.

Tu n'ai dreptul a dice: „Stăpână sînt pe mine”,
Căci aparții in lume unui întreg popor.
A tale doruri, patimi in pept să le 'nchiți bine,
Plecând tu: milióne răpesci cu tine 'n sbor.

Bogatul și séracul, acel ce strălucesc
Prin fapte generóse, și cel spre réu pornit:
Ai tei sînt de-o potrivă! Ajută-i și-i iubesc,
Și vindecă-i de rane, și értă-i de-au greșit.

Și fă, să se reverse, ca vecinice isvóre,
A tale bunuri scumpe in mîi de valuri víi,
Ca din aceste unde de vieță dátătoare
Etern să se adape ai țerii tale fii!

Petru Dulfu.

Nóptea de St. George.

— Operă bufă in 3 acte. —

(Incheiare.)

Florica. Ce faci?

Stan. Ce n'aș face pentru tine,
Flóre, draga mea,
Chiar și sufletul din mine,
Bucuros l'aș da.

Florica. Ce n'ar da el pentru mine,
Pentru draga sa,
Chiar și sufletul din sine
Bucuros l'ar da.

Nicolae. Ce n'ar da el pentru tine,
Flóre, draga sa,
Chiar și sufletul din sine
Bucuros l'ar da.

Chiva. Ce n'ar da el pentru tine etc.

Toți patru. Ce n'ar da etc.

Stan. Mâna ți-am dat, acum implinesce-ți făgăduința!

SCENA V.

Cei precedenți. Dinu și Stana in clopotniță.

Nicolae. Să vedeți numai minuni! (Merge spre clopotniță.)

Jupáne, Jupáne primare,
Lasă-ți fudulia,
Lasă-ți trufia!

Décă vrei să eși afară

Cinstit,

Omenit

Și fără ocară!

(Desface puțin lautul așa in cât se crepă ușa, dar primarul nu póte eși.)

Dinu (scoțénd capul prin crepătură).

Hai grăbesce
De sférșesce,
Și dă-mi pas
Să plec a cas'!

Stan. Florica. Chiva.

Ce minune minunată
Cum resare el d'odată!

Nicolae. Éc' așa. A venit să ve pândéscă și Dumneđu a vrut de a căđut in cursă, in care-l țin strins, până va face, cum voi dice eu.

Dinu. Grăbesce, dic;
Sférșesce, dic;
Și dă-mi pas
Să plec a cas'!

Nicolae. Indată voi face după porunca Dumitale.

Dinu. Grăbesce,
Sférșesce,
Nu me ațită,
Nu me turbă!
Deschițe ciórá,
Fir'-ai de ocară.

Nicolae. Ho, ho, Jupáne primare, mai incetinel cu injurăturile, căci eu te am in mână, ér nu dta pe mine.

Stan. Nu-l ațită
Și nu-l turbă,

Dă-i pas
Să plece-a cas'!

Dinu. Stan. Florica. Chiva.

Nu-l ațită etc.

Nicolae. Acușica, îndată! Numai o mică vorbă, să fie cu iertăciune, jupâne primare. Te slobod, îndată ce vei făgădui, că ești gată a logodi aici pe fiu-teu Stan, cu fata ce este de față și adică cu Florica dascalitei Stana.

(I presintă pe tineri).

Dinu. Fugiți,
Periți,
Dinaintea ochilor mei!
Piei, *atană, piei!
Veucid pe toți,
Tălhari, blăstemați, hoți!

Nicolae. Ha, ha, ha,
Ec' așa!
Lăutul de n'ar fi,
Pe toți ne-ar lovi
Și ne-ar omori.

Dinu. Cioră spurcată
Și blăstemată,
Vai de pelea ta,
Când oi scăpa.

Nicolae. Stai nene primare, că te domolese eu numai decât. Fa Chivuță!

Chiva. Ce-i porunca, domnule?

Nicolae. Fa Chivuță urcă-te de grabă în clopotniță și sună clopotele toate din resputeri! (Chiva plecă).

Dinu. Te-ai smintit,
Ai nebunit?

Nicolae. Ba n'am nebunit, jupâne primare. Decă nu-ți dai invoiela la ceea ce am dîs, îndată ce va veni lumea, și ea va veni, căci en auți cât de tare sună clopoșele. (Se aude sunetul clopotelor).

Dinghi danga sună, sună,
Clopotele de-i adună,
Sună, sună cu putere,
Om să vie și muiere.
Și flacău și fată
Toți în șir grămadă
Mi-i adună!
Sună, sună
Dinghi, danga,
Bingh', danga.

Dinu. E bine, decă va veni lumea, voi porunci pîrgarului să te închidă.

Nicolae. Ba deu că nu vei face dta una ca asta, căci voi arătă satului întreg, că domnul primar stă închis cu jupânesea dascălița, nóptea când e întunerec.

Stan. Tata cu mă-ta

Florica. Mama cu tat' teu.

Amîndoi. En spune, spune,
Auđit-ai minune,
Ca și asta
De când lumea!

Dinu (disperat își scóte capul și mai tare, în dosul seu se vede capul dascalitei, cu totul disperată.)

Dinu. Stana. Să nu ne faci astă ocară, Neculă!

Nicolae. Ba deu v'o fac, decă nu ve invoiți la aia ce am cerut! Iute, iute, căci auđ lumea venind.

Stana (cătră Dinu). Invoiesce-te, pentru Dumneđu sfântul!

Dinu (la o parte). En să-i făgăduiesc; urma alege. (Tare). Me invoiesc, me invoiesc.

Nicolae. Poftim dară de eși (il lasă afară). Dta jupânesea dascălița, te vei piti aici, până să va perde lumea. Adecă, când va fi și va fi, voi veni eu și-ți voi da drumul, dar până atunci vei sta aici.

Dinu (la o parte). Cu atât mai bine, să n'o vedă lumea cu mine împreună.

Nicolae. Er dta, jupâne primare, decă ai cređut, că vei scăpa cu vorba, seu cu una, doue, te-ai înșelat.

Dinu. Ce fel?

Nicolae. Cum va veni popa, să-l rogi ca să logodască pe fiu teu, cu Florică, căci decă nu, scot pe dascalita din clopotnița și spui tot.

Dinu. A dracului cioră,
Trebe să-i fac
După plac,
Să scap de ocară.

Stan. Florica.

Ah, nu știu cum va fi,
Ah, bine d'ar eși!

SCENA VI.

Precedenții. Flăcăi, fete, bărbați, jemei, toți cu felinare și cu preotul în frunte, vin din toate părțile.

Cor.

Ce să fie, ce să fie
Dingăitul inoptat,
Vr'o năluca, vr'o stahie
De vr'un clopot s'atêrnat?

Dumneđu să ne ferescă,
Să nu fie vr'un semn rău,
Vr'o bătaie să vestescă,
Să ferescă Dumneđu!

Ce să fie, ce să fie,
Ôre cine-a tras de ștreang,
Par că-ar fi o vijelie,
De tot sună dinghi, dang.

Nicolae. Hai jupâne,
De ne spure,
Că de ce ai poruncit
Inoptatul dingăit?

Dinu. Eu să spui,
Ce și cui?

Cor. Spune
Jupâne!

Nicolae. Ce? dór nu iți ești în fire,
Ori aștepti vr'o dascălire,
Decă tocmai poruncesci,
Eu îndat te dascălesc.

Dinu (la o parte). Me ține strins afurisitul de el, ved, că n'oi scăpa cu fața cinstită, de nu-i voi face pe plac. Cât de greu imi cade și totuș n'am în cotro; hai cu Dumneđu:

Ômeni buni ascultați
Și nu fiți superați!

Cor. Tăcere, ascultați
Să ve luminați.

Dinu. Ômeni buni și buni creștini,
Dragii mei vecini. (Pausă).

Nicolae (zingăia încetinel cu lăutul).

Dinu (tresare)
Etă eu m'am hotărît,
Și pe Stan l'am logodit,
Cu Florica Florioră,
Cu a dascăliței flóre.

Cor. Să trăiesci,
Să îmbêtrănesci,
Să-ți veți nepoții!
Să trăiți cu toții!

Dinu. Și fiind că m'a învățat o femeie sciutóre, că-i cu noroc, decă oi vesti astfel logodna lor, am eșit aici afară, și am pus să tragă clopotele.

Cor. Dinghi, danga, sună sună,
Să fie într'o clipă bună,
Sună sună să trăiească,
Fericiti să 'mbétrănescă,
Dinghi, danga, sună, sună
Să fie într'o clipă bună!

SCENA VII.

Precedenții. Chiva, Stana pe care a slobozit-o Nicolae,
Ițig în ușa, Ruhela în ferestra cârcimii.

Ițig. Haste gesehen.
Ruhela. Unde am dat.
Ițig. Și unde a crepat.

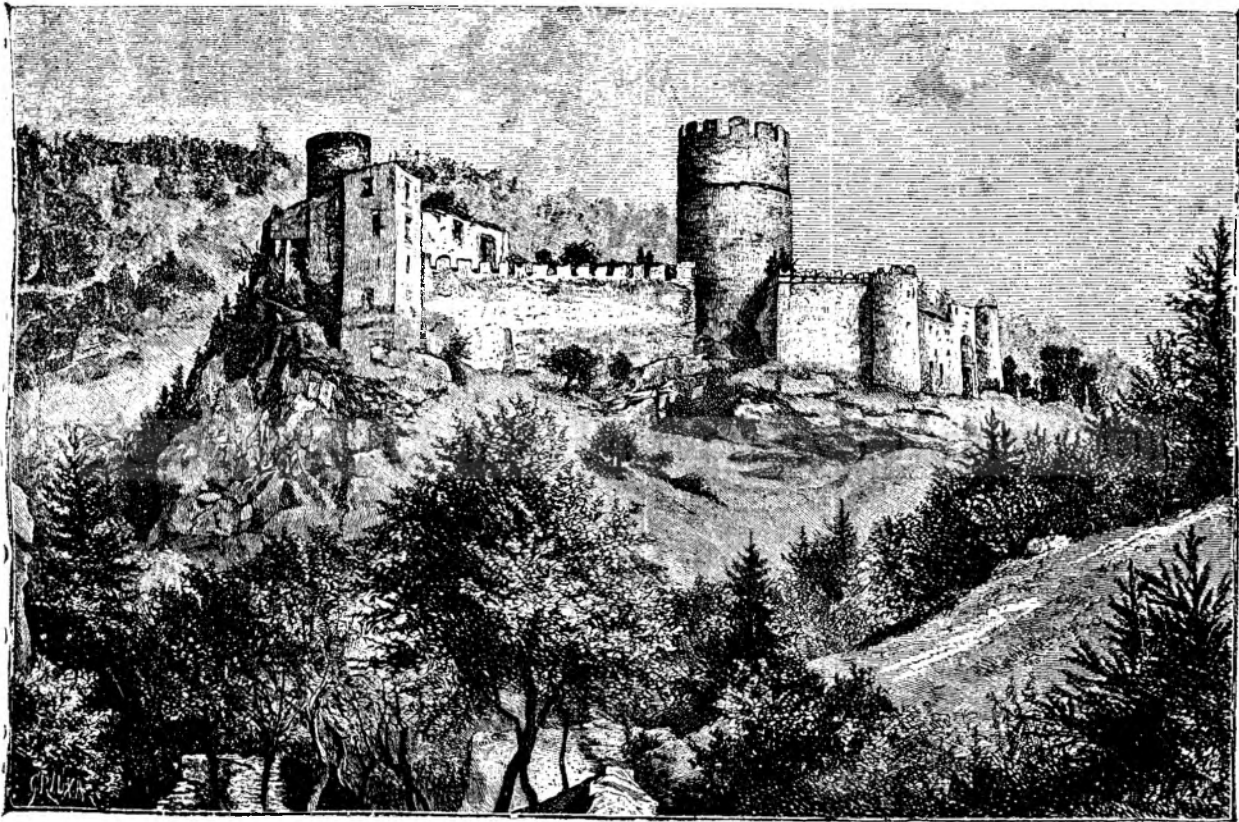
Vulpea, Ursul, Lupul și Vulturul.

— Basm slav. —

Lintr'o țeră departe, departe, trăia într'o vreme un boer tiner, care nu avea altă avere, de cât un palat vechiu, un cal frumos, un câne credincios și o pușcă bună.

Tótă ziua vêná prin păduri și trăia cu ce vêná.

Intr'o zi pe când trecea dënsul prin pădure cu cânele să caute vênat, o vulpe, care tocmai atunci trecea prin érba pe unde páscea calul, remase uimită când vëdú cât erá de frumos calul și se puse jos ca să-l privescă mai bine; écá sosese boerul cu un cerb pe

Ruinele castelului Hartenstein.

Chiva. Logodná pripită,
Nuntă fericită!
Stana (cătră primar)
Mai bine, cu mult mai bine așa,
Decât cum diceai Dumnia ta.
Cor. Intr'un cés bun și 'n fericire,
Cinstită mirésă, cinstit mire!

(Cortina cade. Fine.)

Theochar Alexi.

care-l impușcase. Cum vëdú pe vulpea, își încărcă pușca.

— Nu me omori, — duse vulpea. Ia-me cu dta. O să te slujesc cu credință. Când te-i duce în pădure la vênat, eu o să-ți ingrigesc de cal.

Boerul o iertă. Duse vulpea acasă și séra i dete o bucată mare din cerb.

Câteva zile după aia, se duse ér să vëneze ceva. Când, étă că un urs care nu mănecase de nu sciu câte zile, s'apropie de copacul unde erá legat calul, și vré să-l mănănce. Inse vulpea care păzia calul duse ursului:

— Să nu-l omori, ci mai bine așteptă până s'a întorce stăpănu-seu și dënsul are să te hrănescă după cum me hrănesce și pe mine împreună cu cânele lui.

Ursul se gândi mult. Cam nu-i vîniá la socotélá bietului flámând. In sfêrșit ursul se culcá și așteptá.

Boerul când se întorse, il zări și-și încarcá iute pușca. Inșe vulpea i sári iute 'nainte și-l rugá sá ierte pe urs și sá-l ia și pe densusul in slujbá.

— Bine, sá fie cum ȓici, — respunse vênátorul.

Și se întorse la castel cu cánele, cu vulpea și cu ursul.

A doua ȓi un lup flámând vrú sá sfășie calul care stá tot legat de copac și páscea. Ursul și vulpea il oprirá și-l rugará sá aștepte pe stápanul lor care o sá-l hránescá bine. Lupul nu vrea. Inșe dupá multe stáruinșe se induplecá și sára veni și el in curtea palatului impreuná cu ursul, cu vulpea și cu cánele.

Peste câteva ȓile vênátorul mai primí in slujba lui și un șorice, pe urmá o cártișá, apoi un iepure și la urma urmei un vultur uriaș, care putea ridicá in nori un cal cu cáláreș cu tot.

Boerul iubiá fórté mult pe tóte dobitócele astea și le ingrigiá cum nu se póte mai bine.

Intr'o ȓi vulpea ȓise ursului sá se ducá sá-i caute un buștén mai nalt pentru cá vré sá ȓie o adunare.

Ursul i aduse bușténul și vulpea urcându-se pe densusul chemá pe tóte celelalte dobitóce și le grái asifel :

— Sciți toți cá de bine ingrisesce de noi stápanul nostru și cá este de bun. Inșe este singur. Eu m'am gândit, cá trebuie sá-i cástám și noi o nevéstá.

— Pré bine, — respunserá toți, — dar unde sá gásim o femeie potrivítá cu densusul ?

— Ascultați-me pe mine, — respunse vulpea. Eu sciú cá impératul are o fétá pré frumósá, care ar face norocit pe stápanul nostru. Eu m'am gândit cá prietinel nostru vulturul ar face bine sá se ducá sá sbóre pe d'asupra palatului páná ce va ieși feta impératului prin grádiná și atunci s'o fure și s'o aducá aci.

Vulturul se bucurá cá-i detese lui áșá sarciná și numai decát sburá. Féta impératului eși sára sá se plimbe prin grádiná. Vulturul o furá și o aduse la stápanu-seu.

Impératul se máhni tare mult și trimise ómeni in tóte pártile sá caute pe fie-sa și fágádui marea cu sarea aceluia care o va gási, ori-care i va spune mácar in ce loc o póte gási.

Tóte cástáritile furá de prisos. In sfêrșit intr'o ȓi o țigancá bétráná veni la impératul și-i ȓise áșá :

— Ce-mi dai mie decá-ți aduc inapoi pe fétá ?

— Ori ce-i vré, — i respunse impératul.

Baba se întorse in coliba ei in mijlocul pádurii și făcú tot felul de fermece ca sá afle in ce loc erá feta. In sfêrșit vèȓú cá feta se gásește intr'un loc departe, intr'un palat vechiu, máritatá cu un boer tiner.

Nu mai decát luá un covoraș și un biciu și zburá prin aer páná la palatul insuráșilor.

Cum ajunsé aprópe de palat, baba se dete jos intr'o aleie pe unde se plimbá mai totdeuna singurá feta impératului. Cum o vèȓú cá vine, i eși înainte, i spuse fel de fel de vorbe lingușitóre, pe urmá povești áșá de frumóse in cáat nu-i vêníá cui-va sá plece de lângá dénsa. Féta impératului dupá ce ascultá mai multe, obosi de atáta umblet și se puse jos pe covorașul pe care-l intinseé fermecátóreá pe pámént. ȓigancá se puse numai decát lângá feta impératului, plesni odatá din biciu, și aduse inapoi la impérat pe fétá. Pe urmá, dupá ce impératul i dete o mulțime de bani, dénsa se întorse la coliba ei.

Impératul se bucurá fórté mult când își vèȓú copila ; inșe pentru ca sá nu i-o mai fure nimeni, o inchise impreuná cu doue slujitóre intr'un turn unde nu putea sá intre nimeni.

In vremea asta bietul boer se váietá mereu.

Vulpea strinse ér pe tóte dobitócele și le grái áșá :

— Dragii mei, sciți ce fericit erá stápanul nostru când erá insurat, sciți ér cum i-a fost furatá nevistica, și acum el biet plánge mereu dupá ea. Datoria nóstrá este ca sá-i aducem inapoi nevéstá și lucrul ásta nu are sá ne fie tocmai ușor, pentru cá lucrátul a incuiat'o intr'un turn pázit ȓi și nópte de soldáti. Inșe, sá ve spun, cum m'am gândit. Eu am sá me fac o pisicá și am sá me duc sá me joc pe supt ferestrele turnului. Cum m'o vedé feta impératului, a sá vré sá me aibá lângá dénsa. Are sá trimítá pe slujitórele ei sá me prinȓá și eu am sá scap din mána lor. Atunci feta impératului are sá se dea jos in grádiná ca sá se siléscá și dénsa sá me prinȓá. Atunci, vulturul sá se rápézá numai decát, s'o ia binișor de mijloc și s'o aducá aci.

Sfatul bátu din palme. Vulturul luá pe vulpe supt o aripá și sburá repede spre palat. Acolo, șiréta vulpe se prefécú intr'o pisicá și incepú sá se jóce pe supt ferestrele odáii unde erá inchisá in turn feta impératului, care, cum vèȓú pisica, trimise femeile sá i-o prinȓá. Femeile alergará dupá pisicá și n'o puturá prinde. Féta impératului alergá numai decát in grádiná ȓicénd :

— Lásati-me s'o prinȓ eu, pentru cá voi o spe-riati !

Pisica cum o vede, se pune jos. Vulturul numai decát o ia de mijloc și sbórá.

Impératul se infuriá când auȓi cá fie-sa a fost furatá prin viclesugul unei pisici și de ghiara unui vultur și numai decát hotári sá declare resboi tuturor dobitócelor și sá le omóre.

— Oh ! oh ! pré te grábesci ! — ȓise vulpea. Dar și noi o sá ne apéram.

Și numai decát sui pe buștén, chiemá pe prietini ei și-i intrebá cáte ajutóre puteau sá stringá ?

Ursul fágádui o sutá de urși.

Lupul : cinci sute.

Iepurele : opt sute.

Șoricele : trei mii.

Cártișá : opt mii.

Vulturul : doue ori trei sute.

— Bun de tot ! — ȓise vulpea. Duceți-ve și-i stríngeți pe toți, și dupá ce s'or aduná amatele nóstre, vom vedé ce facem.

Peste câteva ȓile se auȓi prin pregiurul palatului fel de fel de sgomote ciudate, mormáituri de urși, urlete de lupi, chișáituri de șóreci, toți strínși ca sá se resboiescá cu impératul care amerinșá sá-i prepádescá. Vulpea chiemá pe cápetenii și le ȓise :

— Ca sá biruim pe vrájmașul nostru, écá ce trebuie sá faceți. Indatá ce s'o oprí din drum, lupii și urșii sá omóre pe toți caii peste nópte. In a doua nópte șórecii sá ródá tóte cingátórite și curelile soldáșilor, iepurii sá ródá fringhiile cu care sânt trase tunurile. Decá nici áșá nu se va oprí impératul, atunci, in a treia nópte cártișele sá sape páméntul pe supt drum pe unde trebuie sá trecá cu armata și sá sape și o grópá mare impregiurul lagárlui. A doua ȓi vulturii sá arunce cu pietre in soldáti, cari când or cálcá pe drum sá se scufunde numai decát.

Planul fu primit.

In nóptea intéia a bătăliei toți caii furá omóriți. Inșe impératul trimise și-i aduse alți cai și porní inainte.

In nóptea a doua iepurii și șórecii se furișará in lagár și róserá funiile și stréngurile dela tunuri, curelele dela șele, centurónele și tot ce erá de piele.

Impératul ér trimise și-i aduse alte curele, alte șele și porní inainte hotárit mai mult ca ori când sá omóre pe vrájmași.

În noptea a treia cârțile săpară pământul în pregiurul lagărului și pe supt drumul pe unde trebuia să calce armata. Soldații porniră, dar abia făcură câțiva pași și se opriră în loc incremeniți. Pământul se scufundă, er din aer vulturii aruncau cu pietre mari în ei.

— Să ne întorcem acasă, porunci împăratul. Am greșit vrând să me bat cu dobitocele. Sunt pedepsit pentru că am fost așa de mândru.

Însă și pământul din pregiurul lagărului și mai departe, eră săpat și vulturii aruncau mereu cu pietre. În sfârșit toți soldații periră și cu ei și împăratul.

Palatul și totă împărăția lui rămăneau de drept fie-și. Densa se duse în palatul părintesc împreună cu bărbatul ei, și cu calul, cu cănele, cu vulpea, cu ursul, cu lupul, cu șórecele, cu iepurele, cu cârțița și cu vulturul, care-i slujise cu credință.

Ion S. Spartali.

Despre flori.

Florile simbolice. O revistă franceză de horticultură publică o cronică interesantă privitoare la florile simbolice. Estragem din această cronică următoarele: „Sub cuvânt că făceau poezie, câți-va orientali, cărora le lipsia hârtia de scris, se gândiseră să o înlocuască prin anume buchete de flori, pe cari le botezase Selam. Din aceste producțiuni vegetale făcuseră simbolul nu numai al simțămintelor, dar chiar și al tuturor trebuințelor de comunicațiune cari rees din viața socială. Ei au numit această „limbajul florilor“, și astăzi s'a găsit un om care avea destul timp de pierdut, ca să umple un dicționar cu aceste esplicări. Citirea acestui vocabular nu te împinge spre melancolie, din contra, găsești în el lucruri cari sunt demne de a fi publicate. Dacă destăinuirile noastre nu împing pe cetitori de a se servi de o asemenea mijloc de corespondență, cel puțin i vor opri de a oferi flori fără să se gândescă și fără să fie cercetat care este înțelesul fie-cărei flori; căci urmând altfel li s'ar pute întâmpla multe neajunsuri! De exemplu, dacă o femeie bătrână, pe când își umple nasul de tabac îți spune că găsește încântător dulcele miros de cliotrop, nu te apucă să ruși o ramură și să i-o dai. O femeie cinstită, dacă cunoște subtilitățile limbajului florilor, nu poate să răspundă unui asemenea prezent decât dându-ți o ramură de salcâm, al cărui înțeles este: „ești un craiu“, séu dându-ți o garofă roșie, care semnifică „nu pot să te sufer“, séu o altă flóre care însemnă: „cinstesc bătrânețea“. Dacă însă sërmana femeie n'ar cunoște decât elementele acestui limbaj, ar pute drept respuns să-ți tragă numai o palmă“. Ceea ce este încă de admirat în limbajul florilor, este lăconismul lor: „Într'o simplă fucie albastră séu roșie, găsești următorul avertisment de mare folos: „un gelos caută să se impotrivescă proiectelor tale“. O altă flóre îți spune: „me mângâi de tóte suferințele mele“, séu: „frumșetea dtale e întipărită în inima mea“. Rămâne bine înțeles, că tóte acestea amabilități sunt mai cu semă întrebuințate în folosul iubirii: pe ici pe colea tot mai găsești însă câteva pentru impregiurările cele mai obișnuite ale vieții. Din tóte aceste simboluri, nici unul nu este mai nimerit decât următorul: autorul a simbolizat politica prin flóre gura-lupului“.

Flori fără pământ. Un nou sport este cultura florilor fără pământ. Năsip și cărbune pulverizat servește ca susțitorul plantei, care o uși cu o fluiditate nutritóre. Crescerea este rapidă și plantele se desvóltă tot așa de bine, de nu mai bine, ca în pământ. Ba năsipul se poate suplini prin mușchi, care mai înainte se satură cu substanțe nutritóre. Planta, care se sádesce în mușchiu, se scóte cu băgare de semă din pământ,

se spélă rădăcinile cele subțiri, băgându-o în apă călduță. După aceea faci într'un vas un pătul cu mușchi nutritori și peste acela pui o cantitate asemenea de mușchi uși. Pe acești mușchi umeși pui fibrele rădăcinii plantei reschirându-le, după aceea le acoperi eră cu mușchi umeși și apoi totul îl încungiuri cu mușchi nutritori, apésându-i în lăuntru. Planta o pui într'un loc, unde circuléză aerul și în câteva zile o veți ridicându-se și desvóltându-se mai repede decât în pământul cel mai bun. Pétura de mușchi nutritori din când în când se renouiesce. Cu ce sunt preparați mușchii nutritori, nu scim bine, dară Henri de Parville în „Journal des Débats“ arată ca fluiditate nutritóre pentru plantele crescute în năsip séu în cărbune: 380 gram azotate d'ammoniaque, 310 gr. biphosphat d'ammoniaque crud, 250 gr. natron salpêtric crud, 50 gr. var biphosphorat bine pisat, 10 gr. sulfat de fer séu vitriol verde de cupru. la olaltă 1000 gr. Acesta amestecătură o pulverizezi și o păstrezi într'un loc, unde umblă aerul. Topesci din ea 1—3 gr. într'o litră de apă și uși cu ea de doué până de trei ori pe săptămână, schimbând cu apă curată. Cu acestea mijloce poți să cresci plante în casă fără nici un pământ.

Conservarea florilor naturale. Écă o descoperire care să atragă simpatțiile lumii femeiesci. Inventatorul se infățiseză publicului cu buchete de flori. Un oficier francez în retragere ar fi găsit mijlocul de a conserva florile naturale; ele își păstrează culórea, forma și tóte aparințele vieții. Plantele cele mai delicate se pot conserva prin descoperirea făcută. Pe cât se spune, descoperirea este infalibilă, și are s'aducă servicii nu numai sciinței și artei, ci și capriciilor modei. Se dice că o domnă a purtat la pelerie, în timp de mai multe săptămâni, adevărate flori naturale preparate după această sistemă. Pentru moment, ceea ce ne intereseză mai mult, este că călătorul naturalist póte s'aducă plantele astfel după cum le găsește, er nu diformate, vestejite și stinse. Invenția această este acum în mâinile invétaților; și s'a pus în studiu de cătră dl Frémy, directorul museului de istorie naturală din Paris.

Trandafir multiflor plângător. Trandafirii multiflori, fórté respândiți în Belgia, sunt pré puțin cunoscuți în Francia, cu tóte că meritul lor este real. De când se caută arbustii cu ramurile plângétóre (atérnătóre, pendente), nu s'a găsit nici un arbust cu flori ornamentale de acest gen. Trandafirii multiflori plângétóri umple această lacună. Acești arbusti fórté viguroși, se altoiesc cât mai sus pe măceși innalți și robusti; ei nu întârzie a formă o corónă stufoasă de ramuri vigurose, care se acoperă de o mulțime de buchete de flori rose, roșii pétate cu alb séu albe, după varietăți. Efectul produs de acești arbusti plantați de 2 séu 3 ani, fără să se tundă, este miraculos. Acești trandafiri nu se innalță (nu sunt remontanți), nu pot avé tóte calitățile; însă din punctul de vedere ornamental nu lasă nimic de dorit; afară de această ei au prețiosul merit de a nu degeră. Acești trandafiri multiflori plângétóri sunt o plantă prețiosă, și trebuie să sperăm că nu vom întârziă a se respândi în tóte grădinile.

Păstrarea florilor rupte. Se scie că dacă un buchet începe a se vesteși, că póte a i se da vieță ținându-i códele câteva minute în apă fértă. Florile se păstrează și mai mult decât în loc de apă fértă se întrebuințéză apă căldicică alcoolisată. În cazul acesta, florile trebuie să stea mai mult în această apă.

Omorirea purecilor de pe trandafiri. S'a încercat tot felul de mijloce pentru a omori purecii de pe trandafiri. Cel mai bun mijloc, care a isbutit mai bine până ași, consistă în a unge ramurile cele noi cu drojdie de cafea prospétă. Efectul este imediat.

F.

Lupta dintre Viêtă și Mörte.

— Legendă. —

Sus pe un tron înalt stă bătrâna „Vreme” visătoare. Părul ei cel alb ca spuma făcea un contrast bătrâneței, cu trăsăturile regulate ale feței sale și cu ochii sei plini încă de focul tinereții.

În fața tronului era o poartă și lângă ea un arc triumfal, împodobit de flori de abia rupte și de ghirlande veșnic nevestețite.

Dela acesta poartă până la cele dintâi trepte ale tronului se întindea câmpul de luptă — un pustiu năsipos.

În dosul tronului se înalță o poartă colosală, de asupra căreia cu litere urieșe era scris: „Cimitirul Văcurilor”.

— Să se dea semnalul! — strigă cu glas puternic bătrâna „Vreme” deșteptată din visurile ei.

Și etă că „Momentul” — o slugă mică de ale „Vremei” apără din naintea tronului acesteia, purtat în vâzduh de niște aripi diafane, dete semnalul și muri aproape tot de odată cu născerea lui.

Un frământ ușor, prevestitorul luptei, trecu peste câmp și bătrâna „Vreme” cu mai mult interes își așinti privirea sa băgătoare de sêmă.

Pörta din fața tronului se deschise: o grădină strălucitoare de flori frumoșe și de lumină, plină de un miros plăcut, se vădă în totă splendoră sa.

— Am venit la chemarea ta, stăpână! — dișe o femeie ce eșise din grădină pe sub arcul triumfal și care înaintă până la tronul „Vremei”.

— Să se începă lupta! — răspunse acesta.

Pörta cimitirului de asemenea se deschise: întunecet îngrozitor; umbră nestrăbătută de privire; de abia din depărtare în depărtare licăria câte o nestimată.

— Am venit la chemarea ta, stăpână! — dișe o altă femeie ce eșise din întunerecul cimitirului și care înaintă de asemenea până la tronul „Vremei”.

— Să se începă lupta! — mai dișe odată acesta cu ton hotăritor.

Rivalii se opresc unul în fața altuia și se măsöră cu privirea. Pe cât era unul de încântător, pe atât altul de — îngrozitor.

— Eu sânt „Mörtea”, stăpâna întunerecului

— Eu sânt „Viêtă”, stăpâna luminei.

— Cedezi, ori ne vom bate?

— Ne vom bate.

Doze femei eșise din grădină pe sub arcul triumfal: una cu fața ridetore, cu obrazii rumeni ca o persecă în Iuliu și cu părul troenit de tot felul de flori frumoșe — era „Copilăria”; alta cu fața acoperită de un vël gros — era „Nesciința”. Amândouze — surori nedespărțite — înainteză cu pași liniștiți pe câmpul de luptă. Amândouze au strae albe ca lumina, dar nici una — arme.

Ciudată luptă!

O altă femeie îmbrăcată într'un costum simplu, dar împodobit cu nenumerate culori înainteză pe câmpul de luptă. Acesta era „Curiositatea”. Ea privi de jur-împrejur și înaintă până în fața „Nesciinței”.

— Cine ești tu, necunoscută?

— E sora mea „Nesciința”, — răspunse „Copilăria”. Dar tu cine ești?

— Sânt „Curiositatea”.

Apoi acesta se apropie de „Nesciința”, i ridică cu încetul vëlul ce ascundea fața acesteia, lăsând-o a se vedé în totă nevinovăția ei, er când privirile lor se întâlniră, „Nevinovăția” se aruncă în brațele „Curiosității”, dișend:

— Me las în voia ta!

Și „Copilăriei”:

— Tu me vei urmă, soră dragă!

— Negreșit, iubită „Nesciința”!

Și „Curiositatea” într'un vârtej nebun le conduse cătră „Mörte”.

*

— Am perdut luptătorii cei mai buni, — suspină „Viêtă”.

— Am captivat dușmanii cei mai puternici! — dișe într'un ris sarcastic „Mörtea”.

— Sörta luptei pare a fi de pe acum hotărută, — murmură „Vremea”.

*

— Vino tu „Tinerețe”! Veniți voi „Iluzii” și „Speranțe”! Veniți copii dragălași de-mi dați ajutorul nostru! Nu me lăsați prada „Morții”! — strigă „Viêtă” cu durere.

Și etă că o femeie înaltă, frumoșă și suridetore — „Tinereța” — urmată de un lung șir de copii dragălași, cu aripe transparente și cu trupul undulător „născut numai din lumină și din aer” — „Iluziile” și „Speranțele” — înainteză pe câmpul de luptă. Fie-care „Iluzie” se ținea de mână cu câte o „Speranță”.

— Am venit la chemarea ta cu toți scumpii mei tovarăși! — dișe „Tinereța”.

— Dar unde ne este sora „Nesciința”? — continuă „Iluziile” și „Speranțele” în cor.

— Ah! Nu me mai întrebați nimic de dënă! Copii, nu ve aruncați în brațele „Curiosității”, căci ea ve va duce la „Mörte”.

— Dar nu scii că numai ea ne desmördă, că numai ea ne culcă și ne tredesce și că numai ea — sora „Nesciința” — ne pöte hrăni?!

— Despărechiați-ve, copii nebuni! Despărechiați-ve, căci nu sünțeți bine împărechiați cum sünțeți! — dișe o femeie ce se ivise de pe pörta cimitirului, urmată de un alt șir lung de copii — „Desiluziile” și „Desperările”.

— Dar cine ești tu și ce voiesci? — întrebară copilașii în cor.

— Eu sânt „Realitatea”! Și vreu să ve dau părechea potrivită fie-căruia dintre voi.

Apoi „Realitatea” împărechia pe fie-care „Iluzie” cu câte o „Desiluzie” și pe fie-care „Speranță” cu câte o „Desperare”.

Sërmani copii! Într'un dans nebunesc, cântând un cântec jalnic, s'au pornit cu toții cătră „Mörte”.

*

— Vino și tu „Bătrâneță” de mai încercă o apărare zădarnică! Vino și tu de me ajută!

Și îndată o femeie slăbănögă, spriginindu-și pașii tremurători într'o biêtă cãrjă, eși șovăitore de pe arcul porții, ale căruia flori și ghirlande începuse a se vesteți și înaintă cu ochii aproape stinși pe câmpul de luptă. Era „Bătrâneța”.

— Ce? Mai cei și dela mine ajutor!? Dar unde-ți sânt ceialalți luptători?!

— Nu me mai întreabă nimic! I-am perdut pe toți Mi-ai mai ramas numai tu.

— Și dela mine aștepti ajutor? Eu nu ți-l voi pute da!

De pe porța cimitirului se ivi o femeie răutăcioasă. Apoi ca o vijelie turbată încep a răscoli năsipișul câmpului de luptă. Acesta eră „Nepuțința”.

Bieta „Bêtrânețâ” își perduse cumpêtul, ér valurile „Nepuținței” o duse și pe densa câtră „Môrte”.

*

„Viêta”, care privia sfêrșitul cu ochii storși de lacrimi, mai aruncă o ultimă căutătură câtră câmpul de luptă, încă una câtră grădină și apoi oprindu-și privirea asupra rivalei sale, i dișe:

— „Môrte”, tu stăpâna intunerecului, m'ai invins! A ta sânt!

„Môrtea” o îmbrătoșă într'un ris nebunesc și o conduse câtră veșnicul ei locaș.

— Dar eu ce voi face? — întrebă o femeie intristată.

— Tu ești „Amintirea”! Vei intră în colosul sinului meu! — respunse ironic umbra Cimitirului. Eu me numesc „Uitarea” și am loc destul de potrivit pentru tine.

*

Lupta este veșnic tot aceeași, dar câmpul de luptă este „Omul” și fie-care „Om” este un câmp de luptă.

Ioan N. Roman.

E c h o.

Am cetit și eu cu multă plăcere ovațiunea făcută la Mehadia ilustrului nostru poet, d. V. Alecsandri, căci numai acea națiune, pôte să aibă viitor, care își stimetză bărbății.

Și după ce am cetit-o, m'am întreat: „Ôre dintre membrii deputațiunii câți enși au în biblioteca lor opere complete ale lui Alecsandri?”

De câtva timp me ocup cu statistica; mi-ar plăce dar să am și datele aceste. Aș vré să combat pe cei ce susțin, că literații români sânt intimpinați cu complimente și toasturi; ér opurile lor remân nevëndute.

*

Am uitat însă să spun, că eu am cetit descrierea acestei serbări întéiu în diarele ungueresci din Budapesta, cari publicară deja în nrl de joi tôte cuvântările în traducere.

Originalul lor abiă duminică a apărut în presa română.

Ce-i asta?

Fotografia corespundinților români!

*

Încă o curiositate!

Librăria română (!) a lui W. Krafft din Sibiu ofere publicului catalogul seu de cărți românesci, cu prețul de 10 cr.

E bine, ce este un astfel de catalog? Anunțul unui librar relativ la negoțul seu. În tótă lumea negustorii își imbrar gratuit anunțurile. Dl Krafft irtrece pe toți, căci ce e plată și pentru aceea, că spune ce are de vëndare.

Și totuși mai dicit, că librăria română nu progreséză!

Echo.

Ruinele castelului Hartenstein.

— Veți ilustrațiunea de pe pagina 369. —

Austria-de-jos are multe casteluri antice. Intre aceste ocupă un loc de frunte castelul Hartenstein, la depărtare cam de 7—8 kilometri de orașul Krems.

Acest oraș merită a fi cercetat, căci nu numai are

o situație romantică, dar totodată ne ofere privilegiu pentru a studiă architectura evului med.

Castelul se imparte în doué parți, legate prin un imosant turn de pază. Din castelul din afară un coridor conduce în castelul din lăuntru, care este propriamente cetăția, avënd giur impregiur turnuri cu colțuri.

Nu departe de Hartenstein jos în vale se află ruinele castelului Senftenberg, asemenea vrednice de vëndut.

G. M.

Literatura și arte.

Poesiile de Carmen Sylva publicate în numărul acesta al foii noastre sânt traduse din volumul: „Meine Ruh” (Repaosul Meu) al autôrei regesci. Acest volum a apărut la începutul anului curent în editura librăriei de curte Alesandru Duncker în Berlin, și cuprinde în 8° 448 pagini. Ne rezervăm pentru alta ocaziune a face o dare de samă despre acest volum, care cuprinde multe poesii de diferite genuri, mai ales însă lirice; dar cele mai atingătore dintre tôte ni se par bucățile acele, în care poeta regină își descrie fericirea și suferințele, de care a avut parte ca mamă. Din aceste a ales și a tradus dl Dulfu cele de ce pe care le presintăm acuma cetitorilor noștri. Observăm însă cu plăcere, că înainte d'a se publică aceste traduceri în foia noastră, ele au fost presintate prin dl Davila augustei autôre, care a remas foarte mulțamită și s'a dat consimțemântul la publicarea lor.

Artistele române. *Dșóra Ayata Bârsescu*, artistă la teatrul de curte în Viena, după o ședere de câteva zile în România, a plecat de curënd în străinătate, depin însânătoșată de reumatismul pe care l'a contractat din cauza unei receli dobândite erna trecută în rolul Iulietei din piesa „Romeo și Iulietta” a lui Shakespeare. — *Dșóra Elena Teodorini* terminând seria de reprezentațiuni pentru care eră angagată la Buenos-Ayres, a plecat la Rio de Janeiro, unde va stă doué luni.

Concertele dlui Dima. Simpaticul nostru cântăreț și profesor de musică în Sibiu, dl G. Dima, a dat în duminica trecută un concert la Turda, care credem că a reușit bine, cu atât mai vèrtos, că publicul român din Turda și giur acuma avu prima ocaziune d'a auzi pe dl Dima cântând. Din Turda dl Dima s'a propôs a merge la Abrud, ca să dea și acolo vr'un concert. Sântem convinși, că și acolo va fi bine primit, ca pretotindene unde concertéză.

Beiu, Vodă, Donn. Sub titlul acesta dl Theodor Alexi a scris un roman istoric de senzațiune, care va apărè în broșuri, edat de tipografia Alexi în Brașov. Din prospectul ce ni s'a trimis, reproducem următorele șire: Textul romanului este însoțit de ilustrațiuni, care și aceste sânt originale, compuse de un artist a nume pentru acesta scriere. Ea cuprinde istoria României, începënd cu fanariotul Caragea, trecënd la revoluțiunea eterii grecesci și a lui Tudor Vladimirescu, a cărui viêtă, fapte și môrte tragică sânt cu de amênunțul descrise; atinge revoluțiunea dela 1848, trac eză pe larg Domnia lui Cuza, dând un tablou amênunțit despre acea epocă și incheiă cu alegrea lui Carol de Hohenzollern. Firul pe care se înșiră aceste tablouri istorice, se compune din un sujet senzațional în tótă puterea cuvântului. Un tată, perđend zestrea fiicei sale, într'o scenă, unde acesta o reclamă dela el, își ese din fire și o lovesce de môrte. Pentru a scăpă de pedepsa legii, o țaresce în grădină, unde i taie capul, îngropându-l, pentru a face să cređă lumea, că cadavrul fără cap, este al altei persoane. Cu tôte astea se vede silit a mărturisi faptul și este cordamnat la muncă silnică. După vr'o câțiva ani se descoperă că . . . dar cine

voiesce a seî ce se descoperă, citescă romanul, unde va găsi cu ce să-și aște, ș-apoi cu ce să-și astêmpere curiositatea. Romanul „Beiu, Vodă, Dornn” va apăre în broșuri de câte doue côle, câte doue broșuri la patru-spredece țile, fie-care cu câte o ilustrațiune și va costă 50 bani — 20 cruceri, cari sânt a se plăți la aducerea broșurei. Pentru plăți anticipative nu respunde tipografia-editore, decât numai decă s'au făcut de-a dreptul cătră dênsa.

In interesul literaturii populare. Dl Gr. Sima al lui Ion în Carpeniș lângă Abrud, care a publicat mai multe scrieri populare și în fôia noastră, adresază un apel cătră dnii invetători și cărturari dela sate, să-îdea mână de ajutor întru adunarea comôrei nesfêrșite de frumsetă, spirit și originalitate, ce în formă de povesci, balade, doine, hore, anecdote, bocete, orații, colinde, ghicitori, frământări de limbă și proverbe, stă ascunsă adânc în sinul poporului dela sate. Dsa promite colectanților și remunerațiuni.

Din pinacoteca din Iași s'a furat acum câțva timp un tablou de mare valoare, unul din rarele tablouri originale ale maestrilor mari care se găsesc în țeră. Tabloul dispărut eră un originar lucrat de maestrul David Teniers, având drept subiect „Trei țărani olandezi în giurul unei mese, și în fund cinci alți țărani ocupați cu jocul cărților”. Tabloul remăsese moștenire pinacotecei din Iași din frumôsa și prețioșa colecțiune de 15 tablouri ale reposatului Sofronie Vârnav.

Tablouri chromo-litografiate. La Bucuresci a apărut al doilea caiet compus din patru tablouri reprezentând serbarea încoronării (agricultura, vênătoreea, giuvaergii, cêsornicarii și argintarii și căile ferate române). Aceste tablouri chromo-litografiate es din atelierul dlui Elia Grassiany.

Carte politică. La Bucuresci a eșit de supt tipar, într'un volum, și se află de vênzare numai la tipografia statului: „Constituțiunea în vîgore a regatului României și noua sa lege electorală”. Edițiune oficială. Prețul unui exemplar 60 bani.

Diare noue. „Cinema Brăilei” s'a numit un diar umoristic apărut de curând la Brăila; însă la nrul al doile ș-a și schimbet în numele „Stindardul Brăilei”. — „Ciomagul” se numesce un diar apărut la Bucuresci; dl A. C. Cuza redactorul „Ciomagul” din Iași ar fi otărit să urmărească pe cale judiciară pe redactorul acestui diar, pentru a-î silî să schimbe numele foii.

C e e n o u ?

Sciri personale. Moștenitorul de tron Rudolf și soția sa principesa Stefania, cu ocaziunea vênătorei în Transilvania, vor face pe la 25 septembrie st. n. o vîsită la castelul Peleş regelui și reginei României. — Regele României a fost invitat să asiste la manevrele armatei austro-ungare; însă a declarat, că nu pôteluă parte, de ôră-ce tot cam pe atunci va merge la Sigmaringen, să fie de față la nunta de aur a tatălui seu, Anton de Hohenzollern. — Dl V. Alecsandri la Mehadia, întreat de o damă decă lucreză și acumă ceva, a respuns, că vêra nici odată nu lucreză, căci atunci se ocupă de economie, face călători și adese-ori e chemat la Sinaia; însă êrna cu cât timpu e mai viscolos, cu atât se inspiră mai mult în camera sa. — Dl Gri-gore Tocilescu, directorul ministerului de instrucțiune publică din România, va plecă peste puțin timp în Dobrogea spre a luă mêsurile necesare pentru aducerea monumentului dela Adam-Klissi la Bucuresci. — Dl dr. Brânza, profesor la facultatea de sciințe din Bucuresci, a fost însărcinat a represintă România în congresul ce se ține la Turin, cu scopul d'a se discută și găsi mijlocele cele mai sigure pentru stêrpirea filoxerei.

Hymen. Dl George Pop, profesor la gimnasiul din Beiuș, la 10 august își va serbă cununia cu dșora Ve-

turia Pop, fiica dlui Ioan Pop protopop în Chereluș, comitatul Arad. — Dl Constantin Rus, teolog absolvent al archidiecesei Blaș, la 10 august va serbă cununia sa cu dșora Leontina Raduț în Cerghișel. — Dl S. P. Simon teolog absolvent al diecesei Gherla, carele a publicat unele lucrări și în fôia noastră, la 27 iulie s'a logodit cu dșora Susana Mureșan în Fizeșul Gherlei.

Academia Română a publicat un memoriu asupra studiilor făcute de dl St. Hepites în privința instalării observatoriilor meteorologice din Europa. Dl Hepites primise anul trecut dela ministerul domeniilor misiunea d'a vîsită observatoriile meteorologice din Engliera, Olanda, Belgia, Francia, Germania, Elveția, Italia și Ungaria. Peste câțva timp — dice „Le Pays” — dl Hepites are să viziteze observatorul din Rusia.

Program pentru festivitățile arangiate cu ocaziunea adunării generale a Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român din Transilvania, întrunită în Orăștie la 16—19 august 1884 st. n. — 16 august. 1) Primirea comitetului central din Sibiu. 2) Convenire amicală în pavilionul de pe promenada orășenescă, eventual în sala dela otelul „Național” la 7 ôre sêra. — 17 august. 3) Serviciu divin celebrat în bisericile române de ambele confesiuni la 8 ôre a m. 4) Ședința adunării generale în biserica gr. or. la 10 ôre a. m. 5) Producțiune musicală în sala otelului „la contele Széchenyi” la 8 ôre sêra. — 18 august. 6) Serviciu divin celebrat în bisericile române de ambele confesiuni la 8 ôre a. m. 7) Ședința adunării generale în biserica gr. or. la 10 ôre a. m. 8) Prânț comun în otelul „la contele Széchenyi” la 2 ore p. m. 9) Producțiunea pompierilor voluntari din Orăștie la 5 ôre p. m. 10) Bal în sala otelului „la contele Széchenyi” la 9 ôre sêra. — 19 august. 11) Escursiune la Huniadôra. *Comitetul de primire.* NB. Bilete de intrare pentru producțiunea musicală, bal și prânțul comun se află de vênzare la domni dr. Ioan Mihu avocat și dr. Stefan Erdely medic în Orăștie; asemenea la acești domni sânt a se face și insinuările pentru excursiunea la Huniadôra.

Dela Sinaia cetim în „Românul” o cronică din care scotem următorele șire: Printre tôte casele dela Sinaia care se întind în drêpta și în stânga pe șosêua cea mare, este una care se înalță fôrte frumos într'un cadru de verdță. Fôrte elegantă, cu doue turla de castel, ea domină un parc plin de flori și de statue cu un eleșteu încântător, având în față o perdea de munți acoperiți de brați. Un cuib plin de flori zidit pe o côs-tă de munte. D'asupra e o capelă albă de pêtră ca o fantomă între copaci. Castelana e o domnă din lumea cea mare, dna Alina Stirbei, fiica repausatului prncipe Stirbei. Villa pôrtă numele de „mon repos” nume bine nimerit, căci aci vine în toți anii dna Alina Stirbei să se odinescă câteva luni de ostenelile capitalei și să respire un aer plăcut. Casa e mobilată cu mare gust: obiecte de artă, tablouri, bronzuri, farfurii, porcelane, tapeturi vechi etc., stăpâna fiind o cunoscatore de frunte. Dna Stirbei trăiesce fôrte isolată; numai la mêsă vin căi-va prieteni cari plec în totdeuna încântați de stăpâna casei. În față se înalță un castel la picioarele căruia curge mugind Prahova. Aci șede dna Barbu Cartargi, al cărei salon e ca în Bucuresci fôrte animat. Tot pe acesta linie, în drêpta și în stânga despărțite prin garduri de flori, locuesc numeroșe familii, amici, rude, cunoscuți. Nôptea, acesta lume se întorce pe acasă în cete numeroșe. După mêsă, plăcerea cea mare e să te plimbi în aleiu înaintea chioscului unde musica cântă până la 9 ore. Atunci se întâlnesc toți. Se fac cercuri, cercuri; fie-care se plimbă cu ai lui. În mijlocul parcului e templul jocului, cazinul. Dela 10 ore sêra și până la revêrsatul țilei, într'o sală se danțez și în cealaltă se jocă cărți. Aici mânele și acolo picio-

rele sînt în mișcare. — „Un cadrul, te rog. — O carte, fii bun. — Nu mai am nici un danț. — Nu dau. Nici o damă. — Doue dame, bac. — Ce plăcere! — Ce ghinion. O să joc tótă sêra. — N'o să mai joc... Fiînd pe pragul ușei care desparte cele doue salóne, poți audț aceste cuvinte paralele.

Petreckeri de vêră. *Studentii nășeudeni dela școlile innalte* vor da și în anul acesta la 18 l. c. un bal academic în sala otelului Rahova din Nășeud; venitul este destinat pentru crearea unui fond în folosul studenților academiei români săraci. — *Junimea română sătămăreană* va arangia la 10 august în comuna Lipou o petrecere de vêră cu scop filantropic. Membri arangiatori: Ciriac Barbul președinte, Dionisiu Popfîu controlor. Augustin Barbul cassariu; Coriolan Ardelean, Felician Bran, Victor Borlan, Augustin Clintoc, Corneliu Gitta, Constantin Lucaciu, Petru Lucaciu, Alesandru Millian, Aureliu Pelle, Corneliu Pelle, Aureliu Popoviciu, Georgiu Selăgian, Ioan Serbac, Florian Stan, Alesandru Stan. — *La Lipova* se va arangia în 10 august o petrecere de vêră cu scop filantropic.

Reuniunea română de cânt și musică din Lugos a dat la 2 august o producțiune de cântări urmată de danț. La acêsta producțiune a luat parte și Reuniunea magiară de cânt din localitate. Ambele choruri au cântat împreună „Junimea parisiiană”, chorul român cu teest românesc, cel magiar cu teest magiar. Danțul a fost fôrte vioi și a ținut până la 4 ôre dimineața. Dintre damele cari luară parte, ni se însemnă dnele: Hațeg, Martinescu, dșorele: Elena Diaconovici din Reșița, Ecaterina Wlad din Budapesta, surorile Cermeli din Timișóra, ér din Lugos dșorele: Sofia Martinescu, Cordali, Florescu, surorile Barbu

Alumneul român din Timișóra, care ținú adunarea sa generală la 6 august st. n., avú la ordinea dîlei atunci următorele agende: 1) Raportul comitetului despre activitatea sa în anul trecut. 2) Raportul cassariului, socóta pe anul trecut. 3) Propuneri din partea comitetului: ca să se modifice statutele institutului. Prin modificare să se amplifice menițiunca institutului și anume în trei direcțiuni: a) să se întrețină studenți la școlile civile, b) să se întrețină elevi la diferite măestrii, în scopul d'a produce industriași și comercianți; c) să se formeze un fel de pensionat, resp. școlă pentru educațiunea fetelor. 4) Alte propuneri eventuale.

Sciri din România. *Di Titu Maiorescu*, precum se đice, va fi numit administrator al domeniului Corónei. — *Castelul Peleș* dela Sinaia se va ilumina cu lumină electrică; lucrarile au început și înainteză repede. — *Di P. V. Grigoriu*, unul din colaboratorii noștri dela Iași, va avé un proces de presă, care i s'a încetat de cătră mai mulți profesori ai școlii de comerciu din Iași, cari se cred calumniați prin corespundințele „Resboiului” sêmbrate Stan Pățitul. — *Di P. S. Aurelian*, fost ministru al cultelor și instrucțiunii publice, s'a numit membru în consiliul de administrație a căilor ferate ale Statului. — *Pentru armută* la 1/13 august va sosi un nou transport de cai de rassa caucasiană. — *La manevrele armatelor străine* România va fi reprezentată astfel: dnii colonel Carp și maior Bereștean pentru armata francesă; dnii general Radovici și colonel Crețescu pentru armata rusă; dnii locot.-colonel Warthiade și maior Căplescu pentru armata austriacă. — *Corpul artelor grafice din România* a otărit a serbătorii iubileul de 25 ani dela înființarea Societății de ajutor reciproc, „Guttenberg”, cu care ocașiune se va oficia și sfințirea stindardului societății. Serbarea se va face la 5 se u la 12 august, în grădina Heliade. — *Yachtul regal „Stefau cel mare”*, canoniera „Grivița”, torpilorul „Alesandru cel Bun” și o șalupă au primit ordin dela

ministru de resbel să se gătescă de plecare pentru marți 24 curent la Orșova. Se đice că acest ordin este dat în vederea apropiatei visite ce are a face regele la curtea regală dia Belgrad.

Un eveniment mare în presa americană este scăpărea locoterenului Greely. Înainte cu trei ani densusul a condus o expedițiune în polul nord, ducend cu sine hrană pe doi ani. Trecend doi ani și neprimindu-se nici o scire, guvernul statelor unite americane trimise doue corăbii în urma lor. După multă umblare corăbiile aflară, că expediționarii se duseră la capul Sabin, ne mai avend hrană decăt pentru 40 de đile. — Acolo i și găsiră într'un cort, dar din 40 de ênși numai 7 mai trăiau. Locotenintele Greely stetea aplecat pe genunchi și pe mâni. El eră îmbrăcat cu piele și purtă un capison roșu. Pêrul și barba sa cea lungă, ochii sei strălucitori și 'n fundul capului, trăsurile sale cu totul trase și vocea-i tremurătore, i dedeau o înfățișare inspăimêntătore. Lângă densusul steteau lungiți doi compatrioți ai sei murinđi, caporalul Ellison, ale cărui picioré erau înghețate, și Maurice Connell care muriă de sfêrșelă. Locotenintele Greely citiă rugăciunile agoniiei în momentul în care sosiă salvatorii lui. Alți patru mateloți esiră din cort abia ținendu-se pe picioré; li se dete să bea puțin punch cu lapte, apoi puțină supă. Siguranța că erau scăpați i făcú să aibă cãtva timp o ôre-care esaltare și voiră să mânance, dar li se refusă, ei fură transportați pe vasul „Thetis”. În timp de mai multe đile, se aflară într'o stare fôrte neliniscitóre. Inteligența lor eră slabă și abia puteau să vorbescă; Ellison inebuni mai nainte d'a muri. Dela 14 maiu încetase cu totul ori-ce regularitate în privința mănării. Ei trăiră cu laur american, cu êrbă de mare, cu verdețe, cu piele de foca și tot felul de plante.

Sciri scurte. *La gimnasiul din Sucéva* în septembrie viitor se va deschide a patra classă românească. — *În onórea unei femei*, Margareta Haughery, la New-Orleans s'a redicat o statuă, care s'a desvelit la 10 iulie; acêsta femeie s'a distins prin mari și nenumerate acte de binefacere; pentru întéiaș-dată se redică în statele unite o statuă în onórea unei femei. — *Dnii Moccan și Velescu* fac cunoscut din Genova, că nu pot plecă la Madrid, din cauza carantinei de 20 de đile; la 2 c. au plecat la esposiția din Turin și decăt nu vor aslă despre sosirea vre-unei nave spaniole, atunci vor fi nevoiți să se preumbe prin Veneția și prin alte orașe frumóse din Italia. — *Archiducele Vilhelm* a făcut mai multe daruri în bani la cătrăva soldați români din regimentul de artilerie din Sibiiu, cari s'au distins la manevrele corpului concentrat în acel oraș. — *Budapesta și Bucuresciú* s'a pus în comunicațiune telegrafică prin aparatul „Hughes”; acest nou sistem eră de cea mai neapărată trebuință, căci cu aparatul „Hughes” se lucrază mult mai repede decăt cu aparatul „Moorse”. Cu noul aparat se pot da 100 telegrame pe oră, pe când cu cel vechiu nu se pot da decăt cel mult 50—60 telegrame.

Necrológe. *Aurelia Belințan*, juna și escelenta învățătore în Secusigiu, comitatul Timișóra, a încetat din viață, în urmarea unei bóle de pept, la 11 iulie, în etate de 23 ani, gelită de mamă-sa vêduva Alesandra Belințan și de întregul corp profesoral; înmormêntarea s'a făcut la 1/13 iulie, cu care ocașiune părintele Andrei Fișean din Pesac a ținut o cuvêntare funebrală ce a scos lacrimi. — *George Leucuța*, preot al diecesei gr. c. de Oradea-mare, protopop al districtului Bărcău și paroc în comuna Chioag în Biharia, a murit în 4 august, în etate de 69 ani, gelit de fiecele sale Ana măritată Antoniu Gitta, Petronela măritată Ioan Pop, Maria vêd. Ioan Crișan și de alți consăngeni.

M o d a.

Lucsul la Sinaia, scrie cronicariul „Românului” e tot așa de mare ca și la București. Dăminele n'au uitat, că aici ca și în capitală, trebuie să încante și să aibă admiratori. Sunt multe foarte frumoase și foarte elegante. Printre ele vedem pe dna Petre Grădăsteanu. Dimineața o poți zări prin pădure într-un costum tirolian foarte elegant. Pe cap o pălărie de vânător străpunsă d'o penă de fasan, rochia scurtă, cisme galbene și în mână un baston mare de munte. Peste și părul său cel blond e ascuns supt o pălărie forma unui coș plin cu flori sau fructe; rochia e lungă și în toate țările alta țesută cu fel de fel de flori și de toate culorile. Săra, pe drumul cel mare devine o amazonă întrepidă și o conducătoare de cai din cele mai curajoase, mânănd doi mici ponei vii ca smei la ur panier minunat.

Colorile cari se combină acum mai mult, sunt: rosa cu ecru, culoarea mușchiului cu bronz, violetica cu alb sau cu verde marin; dar culoarea dominantă rămâne roșu cu cremă sau cu cafeiniu deschis.

Toaletele de băi în anul acesta sunt mai simple decât în alți ani. Dar acesta seare în fie-care an se repetă, însă în realitate nici odată nu este așa. Dăminele duc cu sine ce au mai frumos și mai bogat, căci unde pot ele să esceleze mai bine decât tocmai la băi?! Medicii sfătuiesc dăminele, ca la băi să nu poarte corset.

Păr fals Răul obicei de a purta păr fals era în vogue încă din veacul al XII și XIII. Ce-i drept, unele femei se sfiau să poarte păr străin și pentru a-și îmbogăți și întregi plețele se folosiau de mătase. Dar altele chiar și regine — nu se temeau să-l poarte, luându-l dela morți. Un cronicar, Etienne de Bourbon, spune că împăratul Frideric Barbarosa a băgat de seamă, că soția sa purta o mulțime de păr străin. Ce-a făcut el?... A chemat pe toți cavalerii și curtenii săi, a luat părul și l'a aruncat în foc, ca să vedă și ei ce rău miros are el. Aruncându-l a grăit: „Eu nu vreau să am o nevastă moartă, ci una viă!” Nu pot spune de s'a rușinat sau nu împăratăsa și de-a mai purtat sau nu păr dela morți; dar imi pare și nu me pot opri să nu dic, că bine ar fi să facă tot omul, ce a făcut împăratul Barbarosa!

H i g i e n ă.

Dnei A. P. Curățirea gurei se face mai sigur astfel: Vei pune 15 grame de quinquina, 10 grame praf de pucioasă și 10 grame smirnă în trei litri de rom. După trei zile, vei strecura acesta amestecătură — pe care să aibi grijă a o clătina în fie-care zi; pînă un tulpă și o vei pune într-o sticlă pe care o astupi bine la gură. Întreținerea acestui medicament este tot așa de ușoară ca și preparatiunea sa. Este ajuns să-ți clătesci gura în fie-care dimineață, punând o singură linguriță din acest lichid într'un pahar de apă. Spre a întreține dinții albi, consiliăm întrebuințarea prafurilor următoare: 30 grame praf de cărbune vegetal, 4 grame camfor pisat, 40 grame sulfat de magnezia. Trebuie să se curețe dinții cu aceste prafuri dimineața și seara, clătindu-se gura cu lichidul de mai sus.

Dlui I. G. Persoanele supuse nevralgiilor obrazului pot într'buință remedia următor: Se introduce bucăți mici de camfor într'un flacon de eter, până ce acest lichid poate se dizolve, și când suferi de nevralgii, ungi cu acesta soluțiune parte. bolnavă. Astfel se poate dobândi, decât nu vindecarea, cel puțin ușurarea imediată.

Unei femei frumoase. Lec în contra bubulitelor? În timpul căldurilor celor mari, pelea de pe obraz se

irită foarte lesne, și femeile cele mai frumoase pot să se urîtescă prin tot felul de bubulițe. Trebuie a avea grijă d'a nu le agrava, punând pudră de orz care conține ceva escitant. Ecă mijlocul d'a-și face cineva singur o pudră foarte bună și neofensivă. Amidon de grâu 100 grame. Rădăcină de iris pulverisată 25 grame. Subchlorur de bismut 25 grame. Esență de santal 2 grame.

Dr. B.

Problemă matematică

de Maria B. C.

Un om întrebă pe amicul său, că de câți ani e? — De trei ori sunt mai bătrân decât fiul meu, — răspunse dănsul, — însă înainte cu cinci ani, am fost de patru ori mai bătrân decât el*.

De ce etate au fost tata și fiul?

Terminul de deslegare e 21 august. Ca totdeauna și de astă-dată se va sorti o carte între deslegători.

*

Deslegarea logogrifului din nr. 27 :

Alecsandri
Valeria
Român
Agatonic
Manliu

Literele inițiale și finale cetite de sus în jos ne dau numele și conumele: „Avram Iancu”.

Deslegare bună ni-a sosit dela dăminele și domnișorele: Eleonora Protopopescu, Maria Pop, Eufrosina Crișan, Zoe Dimbu, Minodora Micșunescu, Amalia Petrescu, Emilia Onciu n. Ciavoșchi, Iconia Borca, Veturia Lazar Purcarețean, Ofelia Grindeiu, Nina Popescu, și dela dnii Ioan Simu și Alesandru Silași.

Premiul fu dobândit de dna Emilia Onciu n. Ciavoșchi.

Poșta Redacțiunii.

Sorele si florile. Se va publica.

Dlui Ar. D. in I. Au sosit. Mulțumită! Te salutăm cu bucurie erăș în șirul colaboratorilor noștri. Nu uită specimenul!

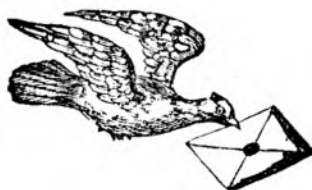
La un râu. Se pare a fi prima încercare. Să mai așteptăm!

Deva. N'ați pute să aplicați alta poezie, mai frumoasă?

Lugosi. Forma nu a fost potrivită pentru foia noastră. Limbajul violent nu e pentru salon. Cerem numai apte.

Nascul. Ecă limba populară e păstrată bine și ecă scrișorea va fi mai bună decât cea din epistolă, se vor pute publica. Încât pentru întrebarea din călcăiul epistolei, aceea ne-a produs mare surprindere.

Bistritia. Așteptăm ceea ce ne-ai promis pe fe.ii.

Călindarul săptămânei.

Țiua sept.	st. v.	st. n.	Numele sântilor și sër-bătorile.	Sorele resare	Sorele apune
Duminea	9-a	după	Rusale. Evang. dela Mateiu c. 14, v. 8, a inv. 9.		
Duminea	29	10	Mart. Calinic	4 48	7 21
Luni	30	11	Ap. Sila și Siluam	4 50	7 19
Mărți	31	12	Sf. și dr. Evdoc	4 51	7 17
Mercuri	1	13	Inchin. Sf. Cruci	4 53	7 16
Joi	2	14	Sf. Archid. Stefan	4 54	7 14
Vineri	3	15	Cuv. Păr. Isachie	4 55	7 13
Sâmbetă	4	16	6 Coconi d. Efes.	4 56	7 11

Proprietar, redactor răspundător și editor: IOSIF VULCAN.

Cu tipariul lui Eugeniu Hollósy în Oradea-mare. Strada principală.